SPIS TREŚCI

Słowo wstępne (*Eugeniusz Najlepszy*) 7

Część I: ***Polityka i strategia otwarcia***

Henryk WOJCIECHOWSKI
Mechanizmy i instrumenty interwencjonizmu w polityce handlu zagranicznego Polski 9

1. Etatyzm w handlu zagranicznym Polski 10
2. Nowe zjawiska we współczesnym interwencjonizmie międzynarodowym 13
3. Potrzeby nowej polityki gospodarczej w Polsce 19

Summary 24

Marian GORYNIA, Wiesław J. OTTA
Kształtowanie międzynarodowej konkurencyjności przedsiębiorstw i gospodarek posocjalistycznych 25

1. Internacjonalizacja konkurencji 25
2. Gry i strategie konkurencyjne 28
3. Tworzenie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa 33
4. Tworzenie narodowej przewagi konkurencyjnej 37
5. Bariery konkurencyjności w gospodarce posocjalistycznej . . . 41
6. Budowanie konkurencyjności – strategia konkurencyjna przedsiębiorstwa posocjalistycznego 46
7. Narodowa polityka konkurencyjna państwa posocjalistycznego . 49

Uwagi końcowe 53
Summary 54

Eugeniusz CZERWIENIEC
Polityka państwa wobec inwestycji zagranicznych w okresie transformacji 55

1. Rodzaje polityki strategicznej stosowanej wobec zagranicznych inwestycji bezpośrednich 55
2. Stosunek państw wysoko rozwiniętych wobec zagranicznych inwestycji bezpośrednich 57
3. Polska polityka przyciągania zagranicznych inwestycji bezpośrednich 59
4. Pierwsze rezultaty polityki przyciągania zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski 62

Uwagi końcowe 65
Summary 67

Tadeusz GADKOWSKI
Z problematyki ochrony inwestycji zagranicznych w Polsce 69

Uwagi wprowadzające 69
1. Prawo o inwestycjach zagranicznych w Polsce 70
2. Polskie prawo o spółkach z udziałem kapitału zagranicznego . 73
3. Prawne instrumenty ochrony inwestycji zagranicznych w Polsce 76

Uwagi końcowe 79
Summary 81

Część II: ***Zachowanie się przedsiębiorstwa w obrocie międzynarodowym***

Krzysztof FONFARA
Internacjonalizacja przedsiębiorstwa a jego zorientowanie marketingowe 83

Uwagi wprowadzające 83
1. Internacjonalizacja polskich przedsiębiorstw 86
2. Zorientowanie marketingowe firmy – koncepcje i wybrane wyniki badań 96
3. Związki pomiędzy sposobem prowadzenia eksportu a podejściem do działalności rynkowej – wybrane wyniki badań 99

Uwagi końcowe 103
Summary 103

Jerzy SCHROEDER
Wybór rynków zagranicznych: strategie i metody selekcji 104

1. Strategie wyboru rynków zagranicznych 104
2. Jednoetapowe procedury wyboru rynków eksportowych 106
3. Wieloetapowe procedury wyboru rynków eksportowych 115
Summary 119

Eugeniusz NAJLEPSZY
Ryzyko dewizowe w strategii zarządzania finansowego przedsiębiorstwa 120

Uwagi wprowadzające 120
1. Hipoteza efektywności rynków walutowych a ryzyko dewizowe . 122
2. Ryzyko dewizowe jako przedmiot zarządzania finansowego 125
3. Strategie osłony transakcji finansowych z zagranicą 130
4. Techniki zarządzania ryzykiem dewizowym 135
Uwagi końcowe 140
Summary 141

Przemysław FRANCUZ, Eugeniusz NAJLEPSZY
Wpływ rynku walutowego na decyzje wyboru waluty finansowania firmy 142

Uwagi wprowadzające 142
1. Zmiany denominacji waluty długu firmy a ryzyko dewizowe 143
2. Prognozowanie walut a decyzje osłonowe (*hedging*) 145
Uwagi końcowe 147
Summary 148

SŁOWO WSTĘPNE

Książka *Przedsiębiorstwo na rynkach międzynarodowych* przedstawia wyniki badań pracowników Katedry Handlu Międzynarodowego prowadzonych w ramach indywidualnych projektów badawczych. Celem jej jest ukazanie przesłanek i warunków otwierania się polityki gospodarczej Polski na świat oraz wchodzenia przedsiębiorstw krajowych na rynki międzynarodowe. Konsekwencją tego jest potrzeba stworzenia koncepcji otwarcia gospodarki narodowej poprzez szeroko rozumianą liberalizację polityki handlu zagranicznego, a co za tym idzie – rozwiązywania problemu konkurencyjności międzynarodowej przedsiębiorstw krajowych. Znajduje to wyraz w dwóch głównych nurtach niżej prezentowanych badań – w formułowaniu polityki otwarcia gospodarki narodowej i strategii przystosowawczych przedsiębiorstw do warunków międzynarodowej działalności w systemie gospodarki rynkowej. W analizach mikro zwrócono uwagę na wzorce (schematy) rynkowego zachowania się przedsiębiorstw w otoczeniu międzynarodowym. Zarysowano także niektóre szczególnie istotne w praktyce zagadnienia międzynarodowych finansów przedsiębiorstw w kontekście strategii przystosowawczych.

Doniosłość i skala przystosowania narodowej polityki gospodarczej do warunków międzynarodowej gospodarki rynkowej jest konsekwencją trwania historycznego układu geopolitycznego ukształtowanego po II wojnie światowej. Układ ten narzucił krajom Europy Środkowej i Wschodniej system gospodarki centralnie planowanej, zrywający tradycyjne więzi z międzynarodową gospodarką rynkową oraz wyeliminował mechanizmy, instytucje i struktury rynkowe. Powrót do gospodarki rynkowej wymaga zatem wypełnienia luki teoretycznej poprzez dostarczenie wiedzy najbardziej przydatnej dla rozwoju polityki otwarcia i kształtowania się międzynarodowej konkurencyjności przedsiębiorstw.

Autorzy tej książki czynią pewne kroki w tym kierunku, starając się budować koncepcje i sugerować rozwiązania, które mogą ułatwić sformułowanie zasad polityki otwarcia gospodarki narodowej oraz wytyczyć

schematy zachowania się przedsiębiorstw krajowych na rynku międzynarodowym.

Podjęte przez autorów próby zarysowania elementów teorii i polityki otwarcia gospodarki na rynki międzynarodowe obejmują:

– analizę mechanizmów i instrumentów interwencjonizmu w polityce handlu zagranicznego (H. Wojciechowski),

– przesłanki i warunki kształtowania miedzynarodowej konkurencyjności gospodarki narodowej i przedsiębiorstw z uwzględnieniem metod budowy konkurencyjności międzynarodowej poprzez politykę gospodarczą kraju (M. Gorynia, W. J. Otta),

– politykę państwa wobec inwestycji zagranicznych w procesie transformacji gospodarki postsocjalistycznej (E. Czerwieniec),

– ochronę inwestycji zagranicznych w świetle krajowych regulacji prawnych (T. Gadkowski),

W nurcie mikroekonomicznej analizy zachowań przedsiębiorstwa na rynkach międzynarodowych rozważane są następujące kwestie:

– internacjonalizacja przedsiębiorstw i marketingowe ich zorientowanie w procesie operacyjnych działań na rynkach międzynarodowych (K. Fonfara),

– kryteria i metody selekcji rynków zagranicznych dla osiągnięcia sukcesu rynkowego w miedzynarodowej działalności gospodarczej (J. Schroeder),

– konstrukcja wzorców/modeli/zarządzania ryzykiem dewizowym wspomagających realizowane przez przedsiębiorstwo strategie finansowe w operacjach miedzynarodowych (E. Najlepszy),

– wybór waluty finansowania aktywów przedsiębiorstwa w świetle potrzeby minimalizacji ryzyka dewizowego obciążającego wyniki finansowe w trakcie prowadzonych operacji zagranicznych (P. Francuz, E. Najlepszy).

Powyższe tematy badań w obydwu nurtach, makro polityki otwarcia oraz mikro analizy zachowań indywidualnych przedsiębiorstw są kontynuowane. Indywidualne projekty – aczkolwiek nie stanowią jednego spójnego programu badawczego – idą w kierunku dalszego przystosowania teoretycznych koncepcji do potrzeb polityki gospodarczej, a także formułowania zadań praktycznych dla przedsiębiorstw krajowych.

Eugeniusz Najlepszy